

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 778 din 20.10.2021

Dosar nr.: 211/2021

Petiția nr.: 2223/22.03.2021

Petentă: Asociația Civică pentru Demnitate în Europa

Reclamați: Instituția Primarului municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna, Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna

Obiect: petenta reclamă faptul că pentru ocuparea unor posturi în cadrul primăriei se solicită cunoașterea limbii maghiare ca o condiție obligatorie

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. Asociația Civică pentru Demnitate în Europa, adresă de corespondență loc. Brașov, str. Nicolae Labiș nr. 1, bl. 4, sc. A, ap. 110, jud. Brașov, cod poștal 500171

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Instituția Primarului municipiului Sfântu Gheorghe, loc. Sfântu Gheorghe str. 1 Decembrie 1918 nr. 2, jud. Covasna

3. Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, loc. Sfântu Gheorghe str. 1 Decembrie 1918 nr. 2, jud. Covasna

II. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

5. Părțile au fost citate cu respectarea măsurilor impuse de starea de alertă, prin comunicarea unor adrese în care se preciza posibilitatea părților de a-și exprima acordul în sensul trimiterii punctelor de vedere în scris, iar părții reclamate i-a fost comunicat un exemplar al petiției în vederea posibilității formulării apărărilor.

6. Petenta a solicitat judecarea în lipsă. Partea reclamată a formulat în scris punctul de vedere însoțit de documente și l-a depus la dosar.

7. Punctul de vedere depus de partea reclamată a fost comunicat petentei în vederea depunerii de concluzii scrise (fila 19 din dosar). Petenta a depus concluzii scrise la dosar.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

8. Prin petiția nr. 2223/22.03.2021 petenta precizează următoarele aspecte relevante:

- reclamă caracterul discriminatoriu la adresa cetățenilor români necunoscători ai limbii maghiare a condițiilor de participare la concursul organizat în luna ianuarie 2021 de Primăria Sfântu Gheorghe pentru ocuparea posturilor de Consilier (S), clasa I, gradul profesional principal, Consilier (S), clasa I, gradul profesional asistent și Consilier (S), clasa I, gradul profesional debutant;
- partea reclamată a postat în luna decembrie 2020 pe pagina oficială de internet un anunț cu privire la organizarea unui concurs în vederea ocupării posturilor de Consilier (S), clasa I, gradul profesional principal, Consilier (S), clasa I, gradul profesional asistent și Consilier (S), clasa I, gradul profesional debutant;
- petenta depune la dosar anunțul;
- potrivit anunțului una dintre condițiile de participare este: “cunoașterea unei limbi străine din limbile oficiale ale Uniunii Europene, dovedită cu documente care să ateste deținerea competenței, emise în condițiile legii – nivel bază”;
- fără o justificare obiectivă, organizatorul concursului, Primăria municipiului Sfântu Gheorghe, reprezentată prin primar, impune cunoașterea limbii maghiare ca și condiție obligatorie de participare la aceste concursuri de angajare, discriminând astfel pe nevorbitoarii de limbă maghiară cărora le este refuzat dreptul de a participa la acest concurs organizat de Primarul municipiului Sfântu Gheorghe;
- în încercarea de a eluda prevederile legii și pentru a ascunde fapta de discriminare, Primăria Sfântu Gheorghe utilizează o formulă înșelătoare și vorbește despre “cunoașterea unei limbi străine din limbile oficiale ale Uniunii Europene, dovedită cu documente care să ateste deținerea competenței, emise în condițiile legii – nivel bază”;
- având în vedere că în municipiul Sfântu Gheorghe majoritatea populației este de etnie maghiară și deci vorbitoare a limbii maghiare, limbă oficială a Uniunii Europene, este de domeniul evidenței faptul că vorbitorii de limbă maghiară sunt avantajați la aceste concursuri, având în vedere faptul că limba maghiară este limba maternă a acestor cetățeni români care aparțin minorității maghiare și este și limbă oficială UE;
- prin comparație, vorbitorii limbii române sunt dezavantajați dacă nu cunosc o limbă străină, fiind împiedicați să ocupe un post într-o instituție publică a administrației publice de stat din țara în care s-au născut;
- mai mult chiar, un cunoscător al limbii letone, spre exemplu, ar putea fi refuzat la angajare de vreme ce anunțul nu indică exact limba oficială UE de care este nevoie în această poziție publică. Un cunoscător al limbii letone ar fi refuzat la angajare, deși limba letonă este limbă oficială a UE;
- Primăria Sfântu Gheorghe, reprezentată prin primar, a mai organizat în trecut concursuri cu astfel de condiții de participare, iar Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării le-a considerat discriminatorii la adresa cetățenilor români (dosar 765/2016);
- petenta solicită constatarea faptei de discriminare pe criterii etnice și sancționarea acesteia.

9. Prin concluziile scrise nr. 6628/06.09.2021 (fila 20 și înscrisuri filele 21- 28 din dosar) petenta arată următoarele:

- atât Primăria reprezentată prin primar, cât și Primarul municipiului Sfântu Gheorghe au calitate procesuală pasivă în cauză;
- petenta are calitate procesuală activă în speță având în vedere prevederile Statutului său pe care îl anexează concluziilor scrise;
- CNCD a stabilit deja că acest mod în care procedează Primarul municipiului Sfântu

Gheorghe reprezintă discriminare mascată a celor care nu cunosc limba maghiară (a se vedea Hotărârea nr. 539/04.10.2017, anexată concluziilor scrise)

Suștinerea părții reclamate

10. Prin adresa nr. 3830/20.05.2021 partea reclamată își exprimă punctul de vedere, însoțit de înscrisuri, prin care arată următoarele:

- solicită judecarea în lipsă;
- invocă excepția lipsei calității procesuale pasive a Primăriei municipiului Sfântu Gheorghe;
- invocă excepția lipsei interesului petentei în formularea sesizării;
- pe fondul cauzei, arată că nicăieri în cuprinsul anunțurilor oficiale privind organizarea concursului pentru ocuparea posturilor vacante nu este nicio mențiune cu privire la cunoașterea limbii maghiare, cum în mod speculativ și tendențios susține petenta;
- petenta afirmă că “în încercarea de a eluda prevederile legii și pentru a ascunde fapta de discriminare, Primăria Sfântu Gheorghe utilizează o formulă înșelătoare și vorbește despre “cunoașterea unei limbi străine din limbile oficiale ale Uniunii Europene, dovedită cu documente care să ateste deținerea competenței, emise în condițiile legii – nivel bază””; afirmațiile petentei nu corespund adevărului, sunt simple afirmații speculative, fără a fi sprijinite de probe pertinente și concludente care să le susțină. Autoritatea administrației publice locale nu a eludat legea, ci a respectat toate prevederile legale la organizarea acestui concurs, precum și la organizarea altor concursuri pentru ocuparea unor funcții publice vacante;
- prin petiție se încearcă în mod voit inducerea în eroare a CNCD susținându-se că la publicarea anunțului s-a avut în vedere impunerea cunoașterii limbii maghiare, ca și condiție obligatorie de participare;
- afirmația că vorbitorii limbii române sunt dezavantajați nu poate fi primită câtă vreme vorbitorii limbii române au posibilitatea să facă dovada că vorbesc orice limbă din limbile oficiale ale Uniunii Europene, iar această competență poate fi dovedită cu orice act;
- nu există un comportament discriminatoriu al Primarului sau al Primăriei municipiului Sfântu Gheorghe, sesizarea se bazează pe simple afirmații speculative, iar nu pe probe pertinente și concludente, motiv pentru care partea reclamată solicită respingerea sesizării ca fiind neîntemeiată, considerând că în speță fapta nu există.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

11. Privind calitatea procesuală activă a organizațiilor neguvernamentale **O.G. nr. 137/2000**, la art. 28 alin. 1 stabilește: „*Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane.*”

12. **Decizia Curții Constituționale nr. 285 din 1 iulie 2004** arată că în cauzele de discriminare organizațiile neguvernamentale au un interes legitim: „*se constată că organizațiile neguvernamentale nu participă la proces în calitate de reprezentanți ai părților, ci în virtutea calității procesuale active proprii pe care le-o atribuie legea. [...] De asemenea, se observă că interesul participării în cauză rezidă în însuși scopul pentru*

care organizația neguvernamentală ființează, și anume protecția drepturilor persoanelor care au fost supuse unei discriminări.”

13. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

14. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

15. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

16. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Musselle împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

17. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

18. Aceste criterii reprezintă caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56).

19. Privind restrângerea drepturilor, Colegiul director se bazează pe prevederile art. 8 alin 2 din **O.G. nr. 137/2000** care stabilește: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, condiționarea ocupării unui post prin anunț sau concurs, lansat de angajator ori de reprezentantul acestuia, de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, de vârstă, de sexul sau orientarea sexuală, respectiv de convingerile candidaților, cu excepția situației prevăzute la art. 5.”

20. Art. 5 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „Diferența de tratament bazată pe o caracteristică legată de criteriile prevăzute la art. 2 alin. (1) nu constituie discriminare atunci când, în temeiul naturii activităților ocupaționale sau al contextului în care acestea se desfășoară, o asemenea caracteristică reprezintă o cerință profesională reală și determinantă, cu condiția ca obiectivul să fie legitim și cerința profesională.”

21. Curtea de Justiție a Uniunii Europene, prin **Cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v Firma Feryn NV** (10 iulie 2008), arată că un anunț care stabilește un criteriu discriminator descurajează anumite categorii de persoane să participe la concursul de angajare, astfel reprezintă în sine o faptă de discriminare, chiar dacă nu pot fi identificate victime concrete.

22. În domeniul probării, în conformitate cu directivele Uniunii Europene referitoare la combaterea discriminării, art. 20 alin. 6 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „*Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.*”

23. Prin cazistica sa CEDO arată că partea reclamată are obligația de a proba că o faptă de discriminare sesizată nu reprezintă discriminare. Mai ales în situația în care probele sunt deținute doar de părțile reclamate: „când probele sunt deținute integral sau în mare parte de către autorități, sarcina probatoriului aparține autorităților, ei trebuie să ofere explicații satisfăcătoare și convingătoare” (**Nachova și alții împotriva Bulgariei**, 6 iulie 2005, §157)

24. Art. 26 din **O.G. nr. 137/2000** prevede:

„1. *Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*

2. *Consiliul sau, după caz, instanța de judecată poate obliga partea care a săvârșit fapta de discriminare să publice, în mass-media, un rezumat al hotărârii de constatare, respectiv al sentinței judecătorești.*”

25. Directivele Uniunii Europene în domeniu (ex. **Directiva Consiliului 2000/43/CE**, prin art. 15) și jurisprudența Curții Europene de Justiție solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Conform practicii constante a CNCD proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege.

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

26. Din probatoriul depus de către părți la dosar se pot constata următoarele:

- instituția primarului reclamat a postat în luna decembrie 2020 pe pagina oficială de internet un anunț cu privire la organizarea unui concurs în vederea ocupării posturilor de Consilier (S), clasa I, gradul profesional principal, Consilier (S), clasa I, gradul profesional asistent și Consilier (S), clasa I, gradul profesional debutant;
- potrivit anunțului una dintre condițiile de participare este cunoașterea unei limbi străine din limbile oficiale ale Uniunii Europene, dovedită cu documente care să ateste deținerea competenței, emise în condițiile legii – nivel bază;
- petentul este organizație neguvernamentală înregistrată în România a cărei calitate procesuală activă a fost recunoscută atât de instanțe cât și de CNCD;
- părțile reclamate sunt Instituția Primarului municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna, respectiv Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna;
- părțile reclamate au fost sancționate anterior cu avertisment contravențional pentru o faptă similară.

27. Având în vedere prevederile legale, inclusiv deciziile Curții Constituționale a României în domeniu, Colegiul director respinge excepția lipsei interesului invocat de părțile reclamate.

28. Colegiul director constată că atât Instituția Primarului municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna, cât și Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna au calitate procesuală pasivă, având în vedere că anunțul a fost publicat de reclamați.

29. Din punctul de vedere al accesului la posturile anunțate de reclamați, persoanele care nu vorbesc una dintre limbile oficiale ale Uniunii Europene, alta decât limba oficială a României, se află în situația comparabilă cu persoanele care vorbesc una dintre limbile oficiale ale Uniunii Europene (spre exemplu limba maghiară).

30. O concluzie contrară s-ar fi putut formula doar dacă părțile reclamate ar fi depus la dosar fișa posturilor pentru care s-a publicat anunțul care formează obiectul petiției. În lipsa acestor înscrisuri Colegiul director nu poate presupune că pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu cunoașterea unei alte limbi decât cea oficială ar fi necesară.

31. Petentul a invocat ca și criteriu cel etnic, arătând că maghiarii, vorbitori nativi a unei limbi oficiale a Uniunii Europene, sunt avantajați față de românii care vorbesc nativ doar această limbă.

32. Colegiul director constată că nu toți românii sunt excluși de la ocuparea posturilor la care se referă anunțul criticat de petent, între români pot fi persoane care cunosc limba engleză, franceză, italiană etc., eventual chiar și limba maghiară.

33. Astfel cauza poate fi analizată mai degrabă din perspectiva prevederilor art. 2 alin. 3 și 4 din **O.G. nr. 137/2000**, care stabilesc:

„3. Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare.

4. Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.”

34. Criteriul considerat a fi discriminatoriu (solicitarea cunoașterii unei limbi oficiale din cadrul Uniunii Europene) este aparent neutru, însă în mod evident dezavantajează persoanele de limbă maternă română comparativ cu persoanele de limbă maternă maghiară. În cazul de față justificarea obiectivă ar fi existența unei cerințe profesionale reale și determinante, ceea nu însă nu s-a indicat de către părțile reclamate.

35. Totodată, publicarea anunțului reprezintă un comportament activ care, prin efectele pe care le generează, defavorizează nejustificat persoanele cu limbă maternă română față de cei cu limbă maternă maghiară.

36. În consecință, fapta sesizată reprezintă discriminare indirectă care limitează nejustificat accesul la un loc de muncă a persoanelor de limbă maternă română.

37. Colegiul director aplică amenda contravențională de 2.000 față de Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna, cu domiciliul procedural Primăria Sfântu Gheorghe, Str. 1 Decembrie 1918 nr. 2, Sfântu Gheorghe, jud. Covasna, având în vedere următoarele aspecte:

- discriminarea a vizat o comunitate;

- comunitățile etnice minoritare reprezintă grupuri vulnerabile; românii din județul Covasna sunt majoritari conform statutului politic dar sunt minoritari din punct de vedere numeric;
- persoana sancționată a depus un jurământ privind respectarea drepturilor cetățenilor și a legislației României;
- anterior s-a aplicat un avertisment contravențional pentru o faptă similară;
- discriminarea nu a vizat în mod direct persoanele cu limba maternă română.

38. Colegiul director obligă Instituția Primarului municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna să publice pe pagina de internet a primăriei rezumatul prezentei hotărâri (în special pct. 11-37 și dispozitivul), cu respectarea datelor cu caracter confidențial, cu link de pe prima pagină timp de 6 luni.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei interesului petentei conform art. 28 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** și cu **Decizia Curții Constituționale nr. 285 din 1 iulie 2004** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
2. Respinge excepția lipsei calității procesuale a reclamațiilor, având în vedere responsabilitatea lor privind fapta sesizată (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
3. Fapta sesizată reprezintă discriminare indirectă care limitează nejustificat accesul la un loc de muncă a persoanelor de limbă maternă română conform art. 2 alin. 3 și 4 din **O.G. nr. 137/2000** (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
4. Aplică amenda contravențională de 2.000 față de Primarul municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna, cu domiciliul procedural Primăria Sfântu Gheorghe, Str. 1 Decembrie 1918 nr. 2, Sfântu Gheorghe, jud. Covasna (cu 7 voturi pentru, 1 împotriva);
5. Obligă Instituția Primarului municipiului Sfântu Gheorghe, jud. Covasna să publice pe pagina de internet a primăriei rezumatul prezentei hotărâri, cu respectarea datelor cu caracter confidențial, cu link de pe prima pagină timp de 6 luni (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință);
6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Administrației Județene a Finanțelor Publice Covasna (cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință).

V. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Covasna, dovada plății și a publicării rezumatului hotărârii se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 20.10.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

**Redactată și motivată: A.S. (pct. 1-10), Haller István (pct. 11-38)
Data redactării: 21.10.2021**

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

